

AGENCIILE
PUBLICE
SUAŞI, piaţa mare nr. 22
Măsurătorie de la nr. 22
Manuscrise a se re-
trimite!

Biroul de anunţuri:
Braşov, piaţa mare nr. 22

Impreună cu primăria în Viena
Rudolf Messner & Volger
(No. 1000), Viena, Schick, Alois
Stern, M. Dukes, A. Oppel, J. Dö-
rner; în Budapesta: A. V. Gold-
berger Avon Messer, Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Döcker; în Ham-
burg: A. Bismarck.

Preţul inserţiunilor: o seriă
zarmondu pe o colônă 8 cr.
si 30 cr. imbră pentru a pu-
silloare. Publicat mai dese
după taxă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o
seră 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” este în fă-care di
Abonamente pentru ANULU-UNGHIA
Pe unu anu 12 fl., pe s'e. luni
6 fl., Pe trei luni 3 fl.

PENTRU ROMÂNIA SI STRĂINĂTATE:
Pe unu anu 40 franci, pe s'e
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.

Se prenumără la t'ote oficiile
postale din intru şi din afară
şi la dd. colecători.

ABONAMENTUL PENTRU BRĂSOV:
la administraţiune, piaţa mare
Nr. 22, etajulul I.: pe unu anu
10 fl., pe s'e. luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. On dusul în
casă: Pe unu anu 12 fl., pe
s'e. luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.

Atât abonamentele cât şi
inserţiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 259.

Braşov, Vineri, Sâmbătă, 23 Noembrie (5 Decembrie).

1891

Braşov, 22 Noembrie st. v.
Apetitul maghiarilor merge crescându. După ce, sub ocrotirea dualismului, li-a succedut a maghiarisa justiţia, administraţia, învăţământul şi t'ote serviciile publice din ţeră, ei au ajuns cu pretenţiile lor aşa departe, încât stăruie morţişu să pună acum în serviciul maghiarisării chiar şi armata comună.

Cetitorii, cari au urmărit cu atenţiune debaterile din delegaţiuni, vor fi rămasu de siguru surprinşi de pretenţiile cutezate, cu cari se ridică membrii maghiari ai delegaţiunilor faţă cu armata comună, şi de cutezanţa, cu care stăruie ei pentru introducerea în măsură mai mare, seu mai mică, a limbei maghiare în cercurile acestei armate.

Dacă ar fi vorba de unu stat naţional maghiar în înţelesul strinsu alu cuvântului, ori dacă limba maghiară s'ar numera cel puţin între acele limbi culte ale Europei, cari prin superioritatea şi puterea lor morală se ridică mai pe susu de altele, atunci lucrul ar mai avé unu sens. Din întemplantare însă, Maghiarii nu se pot lăuda nici cu una, nici cu alta din aceste două condiţiuni.

Ţera acesta este o ţeră poliglota şi cei ce voru să promoveze interesele adevărate ale acestei ţeri, o voru puté face numai dacă voru ţine contu de dorinţa şi voînţa tuturor popórelor din ţeră, ér nu numai de dorinţa unui singur elementu. Cum vinu aşa-déră membrii maghiari din delegaţiuni să pretindă faţă cu armata comună drepturi pentru limba lor, când ei bine sciu, că această armată e compusă în forţe mare parte din tineri, cari nu numai că nu simpatisează cu limba maghiară, ci tocmai pentru violenţa monstră,

cu care li-se impune această limbă părinţilor şi fraţilor lor de-acasă, simpatisează cu ea mai puţin, decât cu ori care altă limbă?

Astădi popórele se împacă mai uşor cu limba germană, de-o parte pentru-că ea s'a introdus în armată înainte de a se fi deşteptat în aşa mare măsură sentimentul naţionalu alu popórelor şi astfel, obicnuindu-se cu ea din timpuri vechi, le pare şi astădi mai suportabilă; de altă parte însă limba germană este o limbă cunoscută şi superioară faţă cu multe altele. Dacă am admite însă posibilitatea, că pentru armata de pe teritorul de sub stăpânirea unghurească li-ar succede odată Maghiarilor să introducă într'adeveru limba maghiară ca limbă oficială, după cum visază ei, atunci credu ore Maghiarii, că popórele nemaghiare se voru împăca cu această limbă aşa uşor? Nu-şi aducú ei aminte, că în acestu casu tocmai aşa potú se se scóle şi celalalte naţionalităţi din ţeră şi se-şi pretindă faţă cu armata dreptul limbii lor, ca şi Maghiarii? Ori dora ei credú, că numai Maghiarii își iubescú limba lor, și că numai ei sciu se lupte pentru dreptul acestei limbi?

De-o credú acesta, amar se înşelă. Amar se înşelă Maghiarii și în mare rătăcire suntú ei, când în locu de a-și câștiga încrederea și simpatia concetătenilor lor printr'o procedere leală, justă și echitabilă în t'ote privințele, alergă după cai verđi, visându numai și numai la o supremația totu mai despotă și mai volnică asupra popórelor de sub stăpânirea lor.

CRONICA POLITICĂ.

— 22 Noembrie (4 Dec.)

— Privitoru la raporturile din Franca și Rusia „Globulă” primesce

din Londra următoarele: Soiri sosite aci din isvoru siguru anunță, că conferințele d-lui de Giers cu d-nii Carnot, Freyinet și Ribot au avutu de rezultat intervenirea unui acord perfect și definitiv între Rusia și Franca unu *tractatú scrisú nu esistă*. Acordul are o basă exclusiv defensivă și are de scopu *menținerea păcii și respectulú tratatelorú*. Evenimentele din Bulgaria și din Egiptú suntú considerate de Franca și Rusia ca contrarie principiilor de dreptu internaționalu stipulate în tractatele existente. Această diferență însă nu va constitui unu pericolu pentru pace, cel puţin nu în împrejurările actuale, de ore ce observarea strictă a tratatelor trebuie să fiá asiguratú prin mijloce absolutu pacifice.

— O telegramă din Petersburgú spune, că d-lu de Giers îndată după întorcerea sa a reluatú direcțiunea afacerilor și că în 1 Decembrie a făcutú primul raportu Țarului. „Journal de St. Petersburg” dice, că deși călătoria ministrului n'a avutu de scopu decât căutarea sănătății, totuși ea a datú prilegiu la întrețineri și la număróse comentarii. Acum se scie adevărata semnificare a schimbărilor de vederi, ce s'au ivitú cu prilegiul petrecerii d-lui de Giers în Italia, Germania și în Parisú. Resultatú acestorú călătorii se dice, că e limpede situațiunea internațională.

— Din Parisú se anunță cu data de 1 Decembrie, că consiliul de ministri francesi s'a ocupatú cu viitoru întrunire la Veneția a conferinței internaționale pentru studiul reorganizării comisiunii sanitare din Alexandria și pentru examinarea candidațiunilor sanitare, sub cari ar fi autorisată trecerea prin canalul de Suez, a bastimentelorú supuse carantinei. D-nii Barrere, doctorii Brouardel și Proust, voru representa Franca la această conferință. Consiliul de ministri s'a ocupatú apoi cu atitudinea episcopilorú.

— Intr'unu discursu pronunțatú cu

ocazia deschiderii unui „Junior Conservative Club” la Glasgow, ex-secretarul Irlandei, acum primul lordu alu tesaurului, d. A. J. Balfour, s'a esprimatú astfel în cestiuinea Irlandei: „Gubernulú conservatoru englesu s'a lasatú a fi călăuzitú, în politica sa irlandeză de două principii: primul de a menține cu ori ce prețu legea și buna rânduie, fără de care libertatea n'ar fi decât unu cuvântu deșertú, și alu doilea de a îmbunătăși condițiunile materiale, în cari e menitú a trăi poporul irlandez și în deosebi locuitorii cóstelorú sterpe și neospitaliere ale atlantice. Și acestu programu gubernulú cautá se rămân credinciosu.” D. Balfour adaogă, că experiența sa în afacerile Irlandei îl impunternicescu a susținé imposibilitatea reformei „home rule”.

— Privitoru la situațiunea Europei din China, „Correspondența politică” spune, că cabinetul francesu s'a ocupatú forțe multu de Europeni amenințați și a invitatú pe reprezentanții sei din străinătate să facú cunoscutú guvernelorú pe lângă care suntú acreditați, lipsa urgentă a unui demersu unanimu alu puterilorú în China. După opinia cercurilorú guvernamentale franceze, înțelegerea ar consta mai înainte de t'ote în terminarea de instruțiunú identice reprezentanțilorú tuturorú puterilorú în Peking.

Crisă ministerială în România.

În România a isbuonitú în zilele acestea o *crisă ministerială* provocată prin atitudinea elementorú liberale din cabinetu reprezentate prin d. Vernescu, faţă de elementulú conservatoru reprezentatú prin d. Lascar Catargiu. În ședința camerei din 18 Noembrie, fiindu alegerea de vice-președinți, s'au unit liberalii naționali cu Catargiștii și au alesu pe d-nii Fleva, Peșiacovú și Al. Catargiu în contra candidațiilor lui Vernescu, cari au căduť. Această alegere era să fiá privită ca unu votu de

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(16)

Cerșitorea dela Ponts des Arts.

Novelă de Wilhelm Hauff; trad. de Corneliu Scurtu

Óre se schimbaseră astădi t'ote altmintrele, seu dora elú devenise altu? Trăsurile feței Iosefei, intréga ei ființă i-se părea lui Fróben, că e mai schimbată, ca atunci, când intrase elú la densa. O duioșiă, o jale uşoră se părea revărsată pe fața ei și totuși zimbetul ei era atâtú de suavú, atâtú de intimú, când ea îl binevențá. Ea díse, că accidentulú ei de ér a provenitú în urma încordării prea mari. Dér Fróben, care ținea multu la părerea bună a amiceii sale, nu putea să sufere, că n'a făcutú aprópe nici o amintire de istorisirea sa.

— „Nu”, exclamă elú, „nu te lasú să scapi atâtú de ușorú, stimată dómna! Judecata altora asupra mea puţinú mă împórtá; ce-mi pasá mie, deocá asemeni ómeni de t'ote zilele mă măsurá după măsurá lorú comună! Dér inadeverú, m'ar durea forțe multu, dacă și d-ta mă vei judeca falsú, dacă și d-ta vei primi acele idei, cari m'au ofensatú atâtú de multú în ochii d-tale, deocá și d-ta te-ai indoi de adevărulú istorisirii mele. O, te

conjurú, spune-mi sinceru, ce cređi despre mine și despre istoria aceea?”

Ea îl privi lungú; ochii ei frumoși și mari se umplurá cu lacrámí, ea li strinse mâna: — „O, Fróben, ce cređi eu despre acesta?” díse ea. „Și deocá tótá lumea s'ar indoi de adevărulú acela istoricú, eu ași sci totuși de sigurú, că d-ta ai vorbitú adevărulú! D-ta nu scii, câtú de bine te cunoscu!”

Elú roși de bucuriă și i sărutá mâna: „Ce buná ești, că mă cunosci. Și de sigurú, eu am povestitú totulú cum s'a întemplatú în adevérú.”

— „Și fata acesta”, continua ea, „e de sigurú aceea, despre care mi-ai vorbitú acum în urmá? Nu-ți aducú aminte, când vorbeamú despre Victor și Clotilda, mi-ai mărturisitú, că iubescú fără speranță? Este aceeași?”

— „Ea este”, răspunse elú cu tristeță; „nu, nu vei ride de mine din cauza acestei nebunú; d-ta simți multu mai adâncú, decâtú se afi acesta de unu lucru ridiculú. Sciu totulú, ce vorú díce despre acesta; de multe-ori imi dícu eu însu-mi, că suntú unu nebunú, unu fan-tastú, care alergá după o umbrá, — eu nici nu sciu, că ea mă iubescú.”

— „Ea te iubescú”, strigá Iosefa

involuntarú; totuși roșindu-se de propriile ei cuvinte, adause: „Trebuie să te iubescú; cređi d-ta, că atâtá generositate nu trebuie să facú o adencă impresiune asupra inimii unei fete de 17 ani, și apoi în t'ote vorbele ei, ce mi-le-ai povestitú, zace unu mare gradú de iubire.”

Tinérulú părea, că ascultá cu în-cântare vorbele ei. — „De câte-ori nu imi díceamú eu acesta”, díse elú, „când eram fără nici o mângăere și priveamú cu tristeță la trecutú; dér pentru ce? Póte că numai se mă factú mai nenorocitú. De multe-ori m'am luptatú cu mine însu-mi, am căutatú distrațiunea în societatea sgomotosă a ómenilorú, am căutatú se-mi alungú urfulú prin lucru, dér t'ote erau inzadarú. Încă și acum mă stă-pănesce dorulú ei; trebuie această să ț-o mărturisescú d-tale, fiindó d-ta scii se aprețiez sentimentulú; chiar și călătoria acesta am întreprins-o, fiindó mă mâna dorulú, se o cautú, se o mai vedú încă-odată. Și când am dorința acesta, credú în idea, că póte o voiu poseda pentru totdeuna! — Te uiți într'o parte, Iosefa? O, înțelegú, d-ta te gândescú la aceea, că eu nu trebuie să alegú o ființă, care a fostú copleșită de-o adencă miseria și ale cărei relațiuni suntú atâtú de

echivoce; d-ta te gândescú la judecata ómenilorú; la acesta m'am gânditú eu de multe-ori, dér pe viața mea, dacă o voiu regási așa după cum am lasat-o, nu voiu întreba pe nimenea, decâtú pe inima mea. Mă vei judeca atunci atâtú de aspru, Iosefo?”

Ea nu-i răspunse; încă totú cu privirea la o parte, cu fruntea răđimatá pe mână i oferi o carte și-lú rugá să-i cetească. Elú luá cartea cu esitare și o privi în modú întrebătorú; era pentru prima óră, că elú nu înțelega purtarea ei; dér ea-i factú semnú să cetească și elú ascultá, deși bucuróș i-ar fi spusú încă ce mai avé pe inimá. Elú ceti la începutú distrasú, dér din ce în ce lú atrágea mai tare obiectulú, care îl abátú din ce în ce mai multú din ideile sale de mai înainte și lú răpi în fine cu totulú, așa încátú în tonulú vorbirii sale nu observá cum frumoșa femeie își întorse fața plină de duioșiă, nu observá, că ea îl privea dulce, că ochii ei adese-ori voiau să se umple de lacrimi, pe cari ea numai cu greutate le putea reține. Tárđiu terminá elú și Iosefa se reculescú într'atátú, încátú putea să vorbescú cu liniște asupra celorú cetite, dér totuși i se părea tinérului, că vocea

blamă dată contra guvernului, care prin urmare trebuie să-și dea dimisiunea, ceea ce însă d. generalul Florescu nu a făcut-o. În urma acesteia d. d. Lascar Catargiu, ministru de interne, generalul I. Lahovary, ministru de război și C. Olănescu ministrul lucrărilor publice, toți trei conservatori și-au dat dimisiunea. În ziua următoare 20 Noembrie v. d. generalul Florescu, președintele cabinetului s'a prezentat la cameră și a anunțat dimisiunile acestor miniștri, în modul următor: „Viu se face cunoscută Adunării, că domniile Lascar Catargiu, Olănescu și generalul Lahovary și-au dat dimisia din ministerii. Am supus casul M. S. Regelui, care va tranșa incidentul. Vă rog, să ne acordați trei zile pentru aceasta și să amânați viitoarea D-Voastră ședință până luni." În urma acestei cereri, camera și-a suspendat ședința până luni. Același lucru s'a făcut și la senat. Circulă fel de fel de șgomete cu privire la delaturarea crizei, însă nimic nu e încă sigur.

Din delegațiuni.

În ședința delegațiunii ungare dela 1 Decembrie n. fiind vorba de bugetul armatei, raportorul *Rakovsky* dăse, că bugetul armatei pentru anul viitor va fi de 121,720.290 fl. adică cu 4,300.000 fl. mai mult ca până acum. Raportorul observă în general, că crescământul bugetului în partea cea mai mare atârnă de împrejurări, ce cadă afară de cercul de influență al guvernului, precum scumpirea alimentelor și a transporturilor etc.

Luând apoi cuvântul *Beöthy Akos* dăse, că bugetul de față reînnoșce aparițiunile, ce nască în el îngrjiri, încă demult. Stămă față în față cu acțiunea ministerului de război, care în particularismul său, introduce la noi politica militarismului. Dăse mai departe, că nu voese să ridice recriminațiunile, fiindcă e convins de bună credința guvernului, dăr nu se pôte nega, că s'au comis greșeli.

Combătându pretenșiunile de crescământ ale bugetului armatei, *Beöthy* amintese toate acele poziții la cari se pot efectua scăderi. Elu e de părere să rămănem între barierele legii militare și să nu ne estindem pre mult în pretenșiuni nouă. Acesta este necesar și din punct de vedere militar, fiindcă puterea de apărare actuală a monarhiei constă din 1,200.000 omeni, o mulțime, decât care mai mare nu se pôte în împrejurările de față.

În casu de război, dăse *Beöthy*, să

stea fă-care persoană capabilă de-a purta arma, în apărarea patriei, dăr e o grașă a vesti, că totul depinde dela milioanele baionetelor.

Hollán Ernő luându cuvântul dăse, că navemă nici o garanție privitor la împrejurarea, cătă timpu va ține dispoziția pacnică pe țermii Nevei. E sigur, că până când se facă mari concentrări de trupe la granițele de nord ale monarhiei, până atunci noi nu suntem de locu asigurați în contra isbușnirii marelui pericolu. *Hollán* apără ministerul de război și primese proiectul de bugetu.

După ce mai vorbiră delegații *Sztaray*, *Hieronymi*, *Münich* și *Bolgar*, luă cuvântul contele

Apponyi, care dăse, că *Hollán* s'a exprimat foarte corect susținându, că situația politică europeană este în genere amenințătoare, ér amenințarea aceasta nu este numai momentană ci continuă a se menține pentru lungă timp. Sforțările ce le facem pentru a ne pute apăra, încă au caracteru permanent. La asta dăr trebuie să privim, atunci când stabilim modul și măsura forței ce avem să aplicăm. Deei înainte de-a vota crescământul bugetului trebuie să cunoșcem scopul, ce avem să-l ajungem. Dacă planul întrece puterile noastre atunci facem un pasu greșit. Avem deei datoria a trage atențiunea ministrului de război la acele jertfe mari, ce le pretinde dezvoltarea puterii armate.

Pulszky polemizăndu cu *Apponyi* recunoșce, că regularea valutei este un factor, care față cu armata pretinde cruțare. Dăr pentru acesta armata totuși trebuie sporită până la marginele extreme, căci așa pretind interesul păcii. Elu apoi desvöltă programul ministerului de război, în locul ministrului, laudă statul oficeresc, calificația și întregul sistem militar. Dăse apoi, că schimbările făcute în bugetu sunt consecunțele situațiunii politice și economice.

SCRIRILE ȚILEI.

— 22 Noem. (4 Decem.)

Regina României, după cum anunță țiarul parisienu „Liberté“, va sosi la finea lunii lui Decemvre în București.

Adunarea generală a Ligei pentru unitatea culturală a Românilor, după cum spun foile de dincolo, se va ține la 24 Noemvre. v. în sala cea mare a Universității. La ordinea țilei va fi și darea de semă asupra situațiunii generale a Ligei.

Congresul bisericescu. Mitropolitul primat al României a încuviințat cereerea mai multor preoți distinși, de a se ține unu congresu bisericescu în București, pentru ca să se ocupe cu ameliorarea sortei clerului din România.

Manevre împărătesci în Cinci biserici. La manevrele din anul viitor, ce se vor ține în jurul orașului Cinci-Biserici vor fi concentrați cam la 50,000 soldați. Manevrela se vor întinde în ținutul dela Dolniji-Miholjak, Cinci-Biserici, Mohaciu, până la Eszeg. Se dăse, că Majestatea Sa va locui la prințul Montenuovo din Nemet-Boly.

Fișpanu dimisionat. Folia oficiosa ungurescă publică demisionarea fișpanului comitatului Târnavei mici. *Michael* Horvath. În locul său a fost numit viceșpanul din Turda, *Sandor*. — Demisionarea acestuia, împreună cu alți câțiva fișpani din Ardealu, fusese încă de multă vreme prevădită din partea unor diare opoziționale unguresci, cari esplică acestu faptu din neîncrederea guvernului față cu ei în lupta fiitôrelor alegeri. De-oamdată rămăne întrebarea: ôre nu-i va fi infundat fișpanul Horvath și pe locuitorii români ai acestui comitat în datorii monstre, cum a făcutu cu cei din comitatul Făgărașului? Acesta se va vedea mai târziu, căci „meritele“ fișpanilor unguresci numai cam după dimisionare să scotă la iveală.

Statistica comerțului României cu străinătatea în cursul anului 1890 a fost publicată în țilele aceste. Exportul a fost de 275,958.415 franci, ér importul de 362,791,054 franci.

Unu planu escelentu pentru serbarea mileniului numese fola Kosuthistă din Clușiu „Ellenzek“, ideia scornită de unu creer patriotic de-a se țipări adică catalogul tuturor numelor acelora, cari s'au dat de „Maghiari“ cu ocașiunea ultimei recesiuni a poporațiunii.

Epidemiă. Se anunță, că de-o parte colera bântue în vilajetul Damascului. Vilajeturile din juru au înființat cordone de carantină. Consiliul sanitaru a adresat vizirului unu memorandum, în care se accentuează serioșitatea situațiunii, precum și reua întocmire a lazaretelor din Beirut. Vizirul a promis, că va studia situațiunea și apoi se va înțelege în privința aceste cu Sultanul. — De altă parte *influenza*, după cum se scrie din Lemberg, acolo începe să scadă. Din Cracovia însă se anunță, că

influenza grasază foarte tare în Neusandec, Bochnia, Neumarkt și în alte orașe din vestul Galiției. Și în Varșovia bântue tare această epidemiă.

Înșelătoria de 86,000 fl. O telegramă, primită de „Magy Hrp.“, din Timișoara asigură, că s'ar fi descoperit o înșelătoria de 86,000 fl. la banca „Russo Israel“ s'evârșită de agentul acesteia din Timișoara, *Magyar David*.

Sinucidere. Proprietarul *Novák Ignác* în etate de 60 de ani s'a sinucis prin glonțu în Mureș-Ludoșu, țilele aceste. Causa sinuciderei se dăse, că ar fi calamități economice.

Falsificatori de banonote a descoperit la 28 Noemvre n. gendarmeria în O.-Kér, comuna cea mai cu stare din Bacca. Între falsificatori s'au aflat și câțiva țerani avuți, cari ocupau funcții în comună.

Excursiune la Italia. Din incidentul esposițiunii din Palermo biroulu căilor ferate de stat ungare a arangiat o excursiune în comună. Tura călătoriei s'a stabilit în următorul chip: Budapesta, Agram, Fiume, Ancona, Roma, Neapole, Palermo, Neapole, Florența, Veneția, Budapesta, cu șederea de câteva țile în toate orașele. Călătoria aceasta se face sub conducerea personală a șefului biroului: *Paut Schwimmer*. Pentru aprovizionarea și încuștirarea pasagerilor, s'au luat măsurile necesare la hotelurile cele mai principale. Programele se pot căpăta gratis la „Fahrkartenbureau der k. u. Staatsbahnen, Budapest hotel Hungaria“.

Grevele lucrătorilor de mine din Francia, cari luaseră proporții atât de îngrjitoare, s'au terminat cu bine. O telegramă anunță, că lucrul s'a reluat în totu basinalu de cărbuni, în care lucrările încetase.

Linia ferată vicinală Sepsi-Săgeorgiu-Chezdi-Oșorheiu s'a predat comunicațiunii. Stațiunile sunt: Retea, Evesztevény, Boroș-Ineul mare, Brateșiu, Covasna, Imecsfalău, Chezdi-Oșorheiu.

Producțiune de scrimă. D-lu *Mateiu Peér*, căpitanu de gendarmeria și măștru de scrimă, va da în 7 Decemvre n., în sala hotelului „Nr. 1“ din locu, o producțiune festivă de scrimă cu elevii din cursul său de scrimă. După producțiune va urma dansu. Începutul la 7½ ore séra.

ei din când în când tremura, ca și când intimitatea de mai înainte, ce o arătase amicalu bărbatului ei, ar fi dispărut; elu s'ar fi simțit nevinovat, decât nu l'ar fi înșelat în observările sale cea rădă luminosă a unui sentimentu infocat, care izvorea din ochii ei.

Deorece baronul se întorcea numai spre séra, ér Iosefa după cetirea aceste se retrase în odaia ei, se hotărî *Fröben*, pentru ca să scape cel puțin câteva ôre de aceste idei chinătoare, să dormă puțin înainte de prânț. În acelu foșor, care-i devenise prețios prin atâtea ôre frumoșe, ce le petrecuse aici cu drăgălașă femeă, se puse jos pe banca de muschi și adormi. Grijile le părsăse, ele nu l'urmară în visurile sale; numai amintiri plăcute se topiau și se amestecau în tablouri nouă fărmecătoare; fata din strada St. Severin veni la elu cu vocea ei plăcută și-i povesti despre mama ei; elu o muștră, că l'a făcutu să aștepte atâtea vreme, căci elu venise la prima și 15 a fiă-cărei luni; elu voi să o sărute spre pedepsă, ea însă se împotrivi; elu ridică velul ei, ridică de bărbă față ei frumoșă și uite — era *Don Pedro*, care se straveștise în hainele fetei, și *Diego*, servitorul său, care se tăvălea

de risu pentru gluma aceste. — Apoi elu érași în fantasia sa se părea, că este în Stuttgart, în acea galeria de tablouri. O arangiaseră altmintrelea, elu cercetă toate salele, ca să afle scumpul tablou; dăr nu-l găsea nicăiri; elu plângea, încep să strige și să se vaere; atunci veni servitorul galeriei și-l rugă să tacă și să nu deștepte tablourile, cari acum dorm. Deodată văț elu într'un unghiu atârându tabloulu, dăr nu ca bustu, ca mai înainte, ci în mărime naturală; ilu privea drăgălașu și resfătat, eși viu din cadra sa și înbrățișă pe nefericitul tiner; elu simți o sărutare lungă și ferbinte pe buzele sale.

După cum se întâmplă, că în vis creț câte deștept, și visându creț că numai ai visat, așa se părea, acum și cu tinerul *Fröben*. Elu credea, că deșteptat din cauza sărutării, își deschide ochii și iată, aplecat spre densus era o față înfloritoare și trandafir, și'i se părea, că'i e cunoscută. Elu închise ochii, de voluptatea dulceli suflării, și a sărutării de iubire, ce o simțea; elu auți unu șgomot, și deschise încă-odată ochii și văț disparându o figură cu o manta neșă, cu palării neșă și cu velt verde, tocmai când voia să cotéscă după unu colț,

se îndreptă încă odată spre elu era trăsura feței iubite fetei și ea și atunci aveape față ei o semi-masă. „Ah, e numai unu vis!“ dăse elu în sine zimbindu, voindu să-și închidă érași ochii; dăr sentimentul de a fi deștept, șueratul vântului printre frunzele foșorului, pleșcăitul fântanei săritore era prea lămurit, încât să creț că nu e deștept. Chipul ciudat și vioiu din vis încă sta înaintea sufletului său; elu se uita spre colțul unde dispăruse ea; văț locul unde ea a stat plecată spre densus, credea, că simte încă pe buzele sale sărutările iubite fete. „Până acolo a ajuns lucrul cu tine,“ dăse elu în sine spăritu, „că chiar fiindu deștept, viseț, că o veț lângă tine! Unde mă va duce și lucrul acesta? Nu, n'ăși fi creț, că poți visa atât de lămurit. Este o bolă a creșilor, nise figurale fantasiei, ba nu lipsește mult, ca să creț, că pot susține, că chipurile din vis lasă și urme de picioare după sine; căci urmele aceste de pasu din nisip sunt făcute de picioare.“

Privirea sa căduse pe bancă unde ședea elu; văț o hărtia îndoită frumos și o luă în mână cu mirare. Era fără adresă avea tocmai fo-

ma unui biletu doux; elu trăgăna unu momentu, de a lă desface; dăr curiosu, de a afla cine pôte scrie în așa formă, desfăcu hărtia, — unu inel cățu la pământu, elu ilu luă în mână, și percurgându epistola ceti:

„Adese-ori am fostu eprupe de tine nobilul meu măntuitor și binefăcător; te încungiură cu acea iubire fără de margini, care mi-o dictéză recunoștința mea și care nu se va stinge nici-odată.

Știu, că inima ta generosă mai bate încă pentru mine, ai cutreerat țeri, pentru ca să mă cauți, să mă gășesc; totuși înzadar te trudesco — uită pe o ființă nenorocită; ce voiesco să fac cu mine? Deși cea mai mare ferioare a mea zace în idea, ca să fiu numai a ta, totuși acesta nu va pute fi nici-odată! Pentru tot-deuna! ți-am spus și atunci ca întotdeuna te voi iubii, dăr — șortea voese, ca să fim despărțiti unul de altu, că nu pot trăi nici-odată lângă tine, pôte dăr numai în amintirile tale.“

Cerșitorea de la Ponts des Arts.

(Va urma.)

Tinerimea română din Arad și pro-mocia va aranja în carnavalul un bălu, al cărui venit se va destina pentru ajutorarea studenților români dela școlile din Arad. Comitetul arangiator nu se știe, că s'a constituit Dumineca trecută, alegându-și de președinte pe d-lu avocat Dr. Stefan C. Popu.

Camera grecască, a hotărât în ședința sa din 1 Decembrie, să se pună la ordinea zilei acusa în contra fostului ministru-președinte Tricupis.

Musica regimentului 32 de infanterie va da un concert Duminecă în 6 Decembrie în sala hotelului Central Nr. I. Programul este următor: 1. Södermann: „Swedischer Hochzeitsmarsch“. 2. Rossini: Ouvertură la opera Wilhelm Tell. 3. Fr. Wagner: „Grazer Mad'n, Vals. 4. Langer: „Grossmütterchen“ Salon Ländler pentru 2 violine. 5. Rich. Wagner: Introducere la „Parsifal“. 6. Schreiner: Din opera lui Gounod „Der Tribut“ de Zamora. 7. Komzak: „Wiener Volksmusik“ poutpourrin comentat. 8. Ventura „Doi ochi“ cântec românesc. 9. Konti: Poutpurin din opereta ungară „Az eleven ördög“. 10. Czibalka. „Waldflüstern“ Ilustrațiune. Inceputul la 8 ore seara.

Cestiunea papală.

Intr'una din ședințele trecute ale delegațiunii austriace, venind la ordinea zilei desbaterea asupra bugetului pentru esterne, ultramontanul Zallinger a sulevat cestiunea papală, amintind între altele și atacurile, ce s'au săvârșit în contra autorității Papei.

Catolicii, dișe numitul delegat, doresc din inimă, ca Papa să-și primească poziția convenită și suveranitatea deplină pe teritoriul propriu. A combate independența teritorială a Papei, înseamnă a combate independența bisericeii. Ideia acestei independențe își va face drumul ei în lume chiar și când tunurile s'ar încerca s'o împiedice.

La discursul lui Zallinger, ministrul de esterne, contele Kalnoky, răspunde: Cestiunea Papei este o problemă asupra căreia mulți politicieni au meditat și s'au pronunțat, fără însă de a putea fi rezolvată în mod practic. Guvernul, dișe contele Kalnoky, scia apreația legitime dorințe ale catolicilor, ba dorește chiar să ajungă la punctul dorit, cuviincios și necesar. Dorim însă și aceea, să trăim în prieteniă și în pace cu Italia și să susținem cu acest stat bun raporturi în totă privința, pentru că acesta este baza politică a alianței noastre cu Italia.

Declarațiile acestea au făcut bună impresie în presa italiană. „Perseveranza“ dișe, că contele Kalnoky n'a putut spune ceva mai corect și că enunțările lui e neîndoios, că exprimă sentimentele generale ale popoarelor din monarhia. „Opinione“ declară, că sunt foarte simpatice vorbele contelui Kalnoky.

Tot cu privire la declarațiile contelui Kalnoky, „Pester. Corr.“ primesc din Viena un comentariu în care se dișe, că problema posesiunii Romei e deslegată deja de 21 de ani și că Roma nu numai de facto, ci și de jure este a statului italian și nimeni nu are dreptul, cu atât mai puțin are Austro-Ungaria intenția, de a șicana această posesiune, er decă altă-fel ar fi, atunci tripla alianță n'ar fi decât o nesocotință. De altă parte se consideră ca generală recunoșterea, că Papa are dreptul de a pretinde să fie independent și liber, căci altfel nici un stat nu l'ar putea recunoșca de capu suferesot și de suveran al supușilor săi catolici.

Cestiunea papală deci cuprinde în sine problema, cum ar fi cu puțință a apăra libertatea și independența Papei față cu acel suveran, pe al cărui teritoriu se află. Or, dacă ar rezida Papa,

cestiunea acesta se impune în virtutea naturii lucrului. Fiind însă că ați Papa rezidă în Roma și fiind-o Roma e pe teritoriu italian, cestiunea papală nu se poate rezolva decât de guvernul italian în cercul său intern de influență. Dacă lucrurile ar ajunge tocmai până acolo, încât Papa și suveranul italian să nu pot rezida în același oraș, atunci nu statul italian va fi nevoit să renunțe la Roma, ci Papa.

Numita foină asigură, că aceste sunt părerile cercurilor hotărâtoare din monarhia noastră.

Din Bucium-Șieșa.

Din Bucium-Șieșa primim încă o întâmpinare la articolul „Starea învățământului în munții apuseni“. Acesta ni-o trimite d-lu învățător Ioan Munteanu și e cam de același cuprins (cu întâmpinarea d-lui paroch Ciura, pe care am publicat-o în Nr. 257. Esamenele la școala d-sale, dișe d-lu Munteanu, au fost în fi-care au lăudate din partea protopopului, er în ceea ce privește pomăritul, d-sa arată, că din toamna anului 1884, de când a intrat ca învățător în acea comună, a altoit împreună cu băieții de școlă în fi-care au dela 10—60 de pădureți; a instruit cu succes în oltuire câte 4—7 băieți din clasele superioare în fi-care au; fiind grădina pomologiei prea mică și prea îndesată, în tot anul a împărțit poporenilor parte altoi, parte pădureți; — în primăvera an. 1890 dișe că a împărțit dela 200—300 și de aci provine, că școala de pomărit e mai puțin bogată.

— Acestea le luăm cu plăcere la cunoștință și sperăm, că d-lu învățător Munteanu, care de altmintelea a fost premiat pentru pomărit și din partea Despărțământului al XIII-lea al „Asociațiunii transilvane“, — va lucra în viitor tot cu mai mare zel în direcțiunea acesta. Altmintelea și autorul articolului „Starea învățământului în munții apuseni“ a recunoscut, că în Bucium-Șieșa școala de pomărit stă mai bine ca în ori-care altă parochia gr. c. din acei protopopiat. Corespondentul nostru însă a vorbit, credem, numai pe baza celor ce le-a vădit în școala de pomărit, er informațiun despre celea făcute de d-lu învățător prin grădinile omenilor din sat, de sigur nu va fi avut.

Toamai acesta e rău. Ar fi foarte de dorit, credem, să se caute a da în sinodele protopopesce informațiun amănunțite despre totă activitatea și despre toate mișcările de interes public, ce se petrec în fi-care comună; să se arete meritele și să se descopere scăderile; cei zeloși s'ar simți prin acesta încurajați, vădend că se ține seamă de lucrările lor, er cei mai puțin activi sub presiunea controlului acestuia, ar fi siliți să se pună pe lucru. Pe calea acesta s'ar putea evita necorecțiile, ce pte se străcări une-ori în publicu exclusiv numai din lipsa de informațiun.

Adunarea generală

a Reuniunii femeilor române din Brașov.

Brașov, în 21 Noembrie v. 1891.

M. On. Redacțiune! Vă rugăm, să binevoiți a primi în colonele prețuitului D-vostă dișe următoarea dare de seamă:

Reuniunea femeilor române din locu și-a ținut adunarea generală ordinară în zilele de 7 și 9 ale l. c. In aceste două ședințe s'au pertractat obiectele puse la ordinea zilei, între cari cele mai însemnate sunt următoarele:

1) Raportul general despre activitatea Comitetului în decursul anului 1890—91.

2) Raportul comisiunii Comitetului despre revisiunea socotelor pe anul 1890—91.

3) Raportul comisiunii alese de adunarea generală și însărcinată cu revisiunea socotelor pe anul 1889—90.

4) Absolutoriul și demisionarea comitetului vechiu și alegerea comitetului celui nou pe trienul 1891—1894.

In comitetul nou s'a ales d-mnele: Agnes Dușoiu, Areti Nemeșu, Efrosina G. Ioan, Maria Prișou, Elena Săbădeanu, Elena Voina, Susana Laslo, Vilma Popu, Elena Sotir, Susana Popoviciu, Polixena Ilasieviciu, Maria I. Munteanu.

5) Constituirea comitetului nou în prezența adunării generale. De președintă s'a ales d-na Agnes Dușoiu.

6) Desbaterea bugetului pe anul 1891—92.

In fine se aduce la cunoștință onorabilului publicu, cumcă comitetul în ședința sa din 19 l. c. a ales de casieră pe d-na Elena Săbădeanu, de actuar pe d-lu Lazaru Nastasi și de bărbăți de încredere pe d-nii: Petru Nemeșu, G. B. Popu, Vasile Voina și Andrei Bărsanu.

Agnes Dușoiu, Lazaru Nastasi,
presedintă. actuar.

Convocare.

Sămbătă, 30 Noembrie a. c. v., ziua Sf. Andrei, Reuniunea femeilor române din Brașov și Săcele pentru ajutorarea văduvelor scăpătate ortod. reser. din Brașov și Săcele își va ține adunarea sa generală în sala de desemnă a școlii comerciale rom. din locu la 3 ore p. m., la care se invită prin acesta a lua parte toate on. membre ale acestei reuniuni, precum și alte stim. d-mne, cari se interesează de binele și prosperarea ei.

Elena G. Ioan, I. Dariu,
vice-presedintă. act. substitut.

Literatură.

A apărut:

Dobrogea. Reformele economice și sociale, ce ea reclamă, de I. I. Nacianu, membru al societății de statistică din Paris. Editura revistei „Generația nouă“. București, Tipografia Ioan Weiss. Calea Victoriei. Nr. 29 1892. Format 8° cu 32 pagini. Preț 2 lei. — Autorul acestui valoros studiu pledează cu pricepere și cu inimă românească pentru regenerarea Dobrogei, și atrage atențiunea statului român asupra avantajelor și foloselor, ce această țară ar putea aduce României pe terenul economic, industrial și politic, decă ea ar fi obiectul unei interăsări și ocupațiuni mai serioase din partea statului român. Acest studiu cuprinde următoarele capitole: Statul român față cu Dobrogea. — Reformele economice și sociale, ce se pot face în Dobrogea. Necesitatea d'a se coloniza Dobrogea. Necesitatea d'a se asimila. — Rolul statului în Dobrogea. — Politica economică și socială ce guvernul ar trebui să adopte față de Dobrogea.

Zur Geschichte Siebenbürgens. Nach den Quellen dargestellt von Ilie Gherghel. Wien. Verlag des Verfassers. — Druck von Carl Gerold's Sohn. 1891. Format 8° in 47 pagini.

Cununiă. Din București ni-se anunță cununiă d-lui Romu Baiulescu cu d-ră Elena Effingham Grant. — Dorim fericeire tinerei părech!

DIVERSE.

Cât se cetesce în Japonia. Un tiner japonez foarte învățat d. Tanaka, directorul bibliotecii din Tokio, publică într'unu dișe din New-York nise amănunte interesante asupra aședământului dirigit de el. Biblioteca din Tokio, întemeiată în anul 1872 este situată într'unu cartier retras al orașului, în mijlocul unui parcu. Sala de lectură este împărțită în trei secțiuni: o secțiune pentru cei ce au cărți de liberă intrare, alta pentru d-mne, a treia pentru publicul ordinar. Două cataloge sunt puse la dispoziția vizitatorilor. De asemenea biblioteca împrumută cărțile sale pe afară, întocmai ca și biblioteca regală din Berlin. Ea conține aproape 100,000 opuri japoneze și chineze,

și aproape 26,000 opuri europene. In termenii mijlocii pe an vin de viziteză biblioteca unu număr de 340,000; 21,5 la sută cetesot opere, tratând despre istorie și geografie; 21 la sută, literatură și filologie; 17 la sută, știință și medicină; 13 la sută, drept și politică. Universitatea imperială din Tokio posedă și ea o bibliotecă, rezervată profesorilor și studenților. In Japonia mai sunt opt mari biblioteci publice, de ce bibliotecă particulare și un mare număr de cabinete de lectură, cari împrumută manuale cu cele mai mici prețuri. Număr în orașul Tokio se găsesc mai bine de șese-deci cabinete de lectură.

Un proces de divorț în casa Bonaparte. Dilele acestesă presintat la tribunalul din Londra cererea de divorț a d-mnei Rosalia Bonaparte, născută Clovis, în contra soțului ei Louis Bonaparte, fiul natural, der recunoscut al prințului Louis Lucian Bonaparte, care a murit deunăci. Prințul Louis Bonaparte, este numai de 32 de ani. Căsătoria cu Rosalia Clovis a încheiat-o la 30 Mai 1888 în Douglas pe insula Man. La 14 Octomvre 1891 Louis Bonaparte s'a mai căsătorit odată cu Laura Elisabeth Scott și s'a făcut astfel vinovat de bigamiă.

Bărbații și femeile. Cu puține excepțiuni, aproape în toate statele europene sunt mai multe femei ca bărbați. Numai în statele răsăritene de mătă-și, bărbații sunt mai numeroși decât femeile: astfel sunt Italia, Turcia, Grecia, Bulgaria, România, Serbia, Bosnia și Herțegovina. In Italia, la 1000 de bărbați se vinu 995 de femei, în Serbia 947, în România 944, în Grecia, 929, er în Bosnia numai 895. Din contră în Portugalia, la 1000 de bărbați se vinu 1084 de femei, în Svedia 1062, în Norvegia 1060, în Helveția 1056, în Dania 1050, în Anglia 1047, în Austria 1044, în Germania 1043, în Spania 1039, în Rusia 1009, în Francia 1007, în Belgia 1006, er în Croația și Slavonia 1005.

Secolul nervosității. Cu fiecare an care se apropie de vécult alu 20-lea se înmulțește lista profesiilor asupra cestiunii, ce va fi în acest véc. Un învățat austriac, Dr. Ludwig Frey a ținut de curend la Viena o conferență „Asupra nervosității vécului nostru“ și-a emis părerea, că secolul viitor de sigur va merita numele de secolul nervos. Bolele nervose se sporesc în chip îngrozitor și deja a ocupat locul alu doilea în șirul cauzelor de morțe. Cu această creștere stă în legătură și înmulțirea bolezilor mentale, a sinuciderilor și a unor crime; nebunia și alte anomalii ale spiritului nu sunt altceva decât degenerări ale bolezilor de nervi. Marginile între nervositate și turburarea facultăților spirituale nu se pot preciza adesea nici de către medici, cu atât mai mult, că nervositatea turbură echilibrul sufletescu așa că adesea sunt de ajuns cauze uinsemnate pentru a da nascere la acte cu adevărat lipsite de rațiune seu aproape de a fi lipsite. Marile pretențiuni ale vieții moderne, mai ales în orașele mari, precum și educațiunea și felul de viață nepotrivite, sunt cauzele cele mai de căpetenie ale nervosității. Nervii suferă de prea mare încordare întocmai ca și muschii. Adesea, de exemplu la atleți se observă cu timpul paraliziă seu cel puțin slăbiri ale muschilor, cari au fost supuși la muncă prea grea. Tot așa e și cu sistemul nervos. Și cum e de prevăcut, că felul de educație și felul de viață alu omenilor de azi nu se va schimba cu una cu două, pare a fi fatal, ca generațiile care se vor succeda, să fiă din ce în ce numai nervose, căci acest termen cum se întrebunțază azi e greșit, ci mai enervate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil interimal: Gregoriu Maior.

Cursulu pietei Braşov

din 4 Decembrie st. n. 1891.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Banote româneşti, Argint romănesc, Napoleon-d'or, Lire turceşti, Imperial, Galbini, Seris. fonc., Ruble ruseşti, Mărci germane, and Discountul.

Cursul la bursa din Viena

din 3 Decembrie a. c. 1891

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Renta de aur, Renta de hârtă, Imprumutul căilor ferate ungare, and dto argint.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes amortisarea datoriei căilor ferate, Bonuri rurale, Bonuri croato-slavone, Losurile pentru regularea Tisei, Despăgubirea pentru dijma, Renta de hârtă austriacă, Renta de argint austriacă, Renta de aur austriacă, Losuri din 1860, Acţiunile băncii austro-ungare, Acţiunile băncii de credit ungar, Acţiunile băncii de credit austr, Galbeni împărăteşti, Napoleon-d'or, Mărci 100 imp. germane, and Londra 10 Livres sterlinge.

Univ. Med. Dr. Carol Flechtenmacher

dela 1 Decembrie st. n. 1891 s'a mutat cu locuinţa în

Cetate, piaţa mare, colţul dela Tergul Pómelor Nr. 18, etagiul I.

(Désupra prăvăliei lui Demeter Eremias, Nepoţii)

Intrarea din strada Hirscher Nr. 2.

Ordineză, afară de Dumineci şi sêrbători, în tôte zilele dela 11 1/2 până la 12 1/2 din zi.

698,11—9.

ANUNCIU.

Subsemnatul am onore a aduce la cunoscinta onor. publică, cumcă în Braşov Strada orfanilor (Scheilor) Nr. 5 se află

Magazinele mele

asortate cu totu felul de mărfuri de pescărie,

d. e. morun, somn, crap, cegă, şalău (prospet şi sârăt), Heringi mari şi mici, icre negrii şi roşii, (moi şi tescuite), lapardon (lacherdă), precum şi mărfuri de coloniale: d. e. Masline, roşcove şi stafide, asemenea şi lână (ţigae şi ţurcană) nelucrată şi mişe, în fine şi pielărie brută de oi şi vite, fiindu totdeuna gata a vinde en gros et en detail cu preţurile cele mai moderate şi voiu executa comande în aceste branşe atât pentru Austro-Ungaria cât şi pentru străinatate, în modul cel mai prompt.

N.B. Pentru înlesnirea şi la cererea domnilor muşterii am deschis o prăvălie pentru vinzare în detail în Strada Hirscher Nr. 3 vis à vis de teatru, unde se află şi comptoirul meu.

Aşteptându cea mai numerosă cercetare, mă recomandă

Braşov, Noembre 1891.

Cu distinsă stimă

Vasile N. Bidu, comerciant.

722,3—1.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octomvre 1891.

Large table showing train schedules and fares between various stations including Budapest, Braşov, Cluj, Sibiu, and others. Includes columns for station names, train types, and prices.

Nota: Nume încuriiadraşi cu linii grôse însemnează ôrele de nôpte.